

خدنگ بزرگ

- نام فارسی: خدنگ بزرگ
- نام علمی: *Herpestes edwardsii*
- نام انگلیسی: Indian Grey Mongoose
- خانواده: خدنگها (Herpestidae)
- جمعیت: نامعلوم

ریخت‌شناسی

جدنه خدنگ به سمور شبیه است. خدنگ بدنی دراز و باریک؛ دمی بلند و پرمو؛ گوشهایی گرد و کوچک و دست و پایی کوتاه با ناخنهای بلند؛ قوی و جمع نشدنی دارد. پوزه‌اش کشیده و نوک‌تیز؛ رنگ پشت بدنش قهوه‌ای مایل به حنایی و زیر شکمش سفید است.

رژیم غذایی

خدنگ از موش؛ مار؛ مارمولک؛ قورباغه؛ پرندگان و تخم آنها و بی‌مهرگانی مانند حشره‌ها و مواد گیاهی مانند ریشه درختان تغذیه می‌کند.

پراکنش

در کشورهای ساحلی عربی، پاکستان و نپال دیده می‌شود. در ایران در مناطق گرم جنوب؛ از سیستان و بلوچستان تا جنوب کرمان، فارس و بوشهر پراکنده است.

زیستگاه

در بوته‌زارها، باغها و نخلستانها و دیوار خرابه‌های نزدیک خانه‌ها زندگی می‌کند.

اندازه

طول بدن خدنگ بزرگ ۳۹ تا ۵۰ سانتیمتر است. طول دمش تا ۳۵ سانتیمتر و وزن آن هم به ۵ کیلوگرم می‌رسد.

زادآوری

در تمام فصلهای سال بچه می‌زاید.

بتواند او را متوقف سازد و جمجمه او را بشکند یا گردن مار را بگیرد.

۳. غده‌های مقعدی خدنگها برای برقراری ارتباط و نشانه‌گذاریست. نرها از این غده‌ها در فصلهای جفت‌گیری استفاده می‌کنند.

۴. خدنگها حیواناتی اجتماعی‌اند. معمولاً یک گروه خانوادگی نزدیک بهم زندگی کرده و لانه‌هایشان را کنار هم حفر می‌کنند. آنها شبها در لانه استراحت و روزها فعالیت می‌کنند.

۵. خدنگها با تغذیه از جوندگان و پستانداران کوچک، در کنترل آفتها نقش مهمی دارند. در برخی از مناطق دنیا، مانند جامائیکا؛ کوبا و پورتوریکو که خدنگ در آنجا وجود نداشت، آنها را از آسیا برده و در این کشورها رها کردند تا جمعیت موشها و مارهای سمی کنترل شود.

منابع

- ابراهیمی، مهرگان؛ فرهنگ‌نامه حیات وحش ایران، نشر طلایی: ۱۳۹۰.
- ضیایی، هوشنگ؛ راهنمای صحرایی پستانداران ایران، سازمان حفاظت محیط زیست: ۱۳۷۵.

وضعیت حفاظتی

از وضعیت این گونه در ایران اطلاع دقیقی در دست نیست؛ ولی بنظر می‌رسد، خطر جدی نسل آنها را تهدید نمی‌کند.

مطالب قابل توجه

۱. خدنگها خیلی زیاد و سریع تولیدمثل می‌کنند. خدنگ ماده با دوره بارداری ۶۰ تا ۶۵ روزه معمولاً ۲ تا ۳ بار در سال زایمان می‌کند و هر بار بین ۳ تا ۴ بچه دنیا می‌آورد.

۲. این جانوران بسبب توانایی در کشتن مارها، حتی مارهای سمی، معروف‌اند؛ البته آنها در برابر سم مار کاملاً ایمن نیستند. خدنگ تکنیکهای خاصی را برای از پا آوردن مار بکار می‌برد. اول خدنگ دندانهای خود را نشان می‌دهد و مار تن راست می‌کند و با سر و کله پهن و تهدیدآمیز رو به خدنگ می‌ایستد، مار بارها و بارها حمله می‌کند. خدنگ پشت خود را قوز می‌کند و حالت تهدیدآمیزی بخود می‌گیرد و چون قدرت پرش دارد، می‌پرد و با حرکتهای مارپیچ مار را گیج می‌کند. بعد از مدتی مار خسته می‌شود و خدنگ با یک پرش مار را گاز می‌گیرد و آنقدر این کار را انجام می‌دهد تا

